

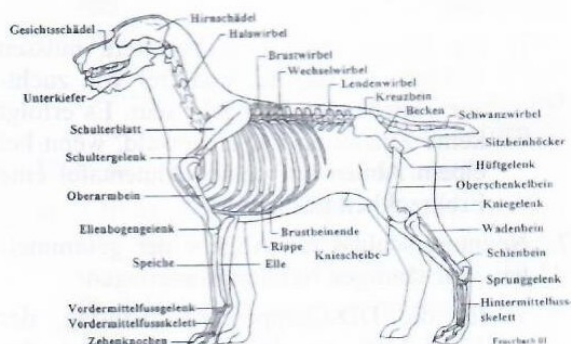
ВАЖНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА РАЗВЪДНАТА ДЕЙНОСТ

Не само за млади развъдчици, отговорници по развъдната дейност и собственици на кучета

*Редактор на журналите за Германски Дратхаар: Зигфрид Деш
(в координация с главния отговорник по развъдната дейност: Зигурт Кронайс)*

Коя е най-добрата възможност за определяне на оптималния момент за покриване на кучката?

Разработка на Зигфрид Деш

- Schultergelenk – раменна става
- Oberarmbein – раменна кост
- Ellenbogengelenk – лакетна става
- Speiche – лъчева кост
- Vordermittelfußgelenk – става на предно долапие
- Vordermittelfußskelett – скелет на предно долапие
- Zehenknochen - фаланга
- Elle – лакетна става
- Rippe – ребро
- Brustbeinende – край на гръдна кост
- Knie Scheibe – колянна капаче
- Hintermittelfußskelett – скелет на задно долапие
- Sprunggelenk – скакателна става
- Schienbein – тибия
- Wadenbein – малък пищял
- Kniegelenk – колянна става
- Oberschenkelbein – бедрена кост
- Hüftgelenk – тазобедрена става
- Sitzbeinhöcker – седалищна кост
- Schwanzwirbel – опашен прешлен
- Becken – таз
- Kreuzbein – кръстна кост
- Lendenwirbel – кръстен, лумбален прешлен
- Wechselwirbel – променливи прешлени
- Brustwirbel – гръдни прешлени
- Halswirbel – шийни прешлени
- Hirnschädel – черепна кутия

Gesichtsschädel – лицев череп
Unterkiefer – долна челюст
Schulterblatt – лопатка

Актът на покриване – най-естественото нещо на света, ако дадем възможност на природата за това!

Би могло да е толкова просто. Периодът на разгонване на кучката се очаква с такова нетърпение. Най-накрая, тя маркира! Или не! Някои кучки успяват да държат в напрежение избраниците си 6 седмици, а дори и повече. Или „скриват”, че са разгонени, така че начинаещият развъдчик не може да набави сведения за първия ден от разгонването. Вагиналната секреция може да е толкова оскъдна или светла, че да бъде забелязана по-късно. Възможно е кучката да се държи съвсем порядъчно, в резултат на което „съмнителните” следи да не бъдат взети под внимание.

Следователно, необходим е контрол, контрол, контрол, за да не се пропусне първият ден от разгонването... И най-накрая, появява се първата капка кръв! Или става въпрос само за секреция с леко променен цвят? Развитието се наблюдава съвсем внимателно. И най-накрая, без никакво съмнение, вече е време! Сега не трябва да се пропуска нищо, нищо не трябва да се прави погрешно, нищо не бива да се забравя! Трябва да се информира собственикът на мъжкото куче. Наистина ли е първият ден от разгонването? Вчера нищо ли нямаше на пода? Поведението на мъжкия на съседа не привличаше ли внимание? И какво ще стане, ако сме закъснели? Или е твърде рано? А ако не стане? Да преброим дните! Може би трябва да направим опит?

Отварят се книги, търси се информация в Гугъл, водят се разговори по телефона, правят се планове, пресмятания. Цялото семейство е на крак. Това е вълнуващ и интересен, но и доста натоварващ период, особено за кучката, която изведнъж придобива централно значение.

Кога най-после настъпва моментът?

За съжаление няма правило, към което всяка кучка да се придържа. Дори между две разгонвания нейното поведение, протичането на самото разгонване, продължителността на проеструса (началния стадий на цикъла) и най-вече на еструса (репродуктивен цикъл) могат да са напълно различни.

Който ежедневно наблюдава своето женско куче, вероятно ще разбере кой е най-точният ден за покриване на базата на нейното поведение. Ако няколко женски кучета живеят заедно, в периода на еструса те имат много очебийно поведение помежду си, като взаимно демонстрират своята готовност за чифтосване. Някои кучета привличат вниманието върху себе си, вдигайки лапа, подобно на мъжкия, или вият като вълци, за ужас на всички около тях. Не искат да се хранят или се тъпчат с храна, стават много прилепчиви – или непокорни. Но и подобно поведение не винаги трябва да се приема сериозно.

За някои развъдчици поведението на собствения мъжки или на мъжкото куче на съседа помага много. Ако се осланяме на стандартните правила, според които репродуктивните дни са между 11-ия и 13-ия ден от разгонването, вероятно голям брой женски кучета биха останали без поколение, тъй като могат да бъдат покрити още на 8-ия или едва след 18-ия ден или по-късно.

Особено трудно е когато мъжките и женските екземпляри показват готовност за чифтосване няколко дни преди или по време на проеструса. Ако нашето женско куче показва признаци на готовност за покриване няколко дни преди овулация, разочарованието от несъстоялата се бременност ще бъде голямо. Някои женски кучета

показват готовност да приемат мъжки още на 10-ия ден от разгонването си. Те полагат усилия да съблазнат мъжкия, който обаче още не проявява интерес към „среща”. Много от добрите съвети няма да помогнат. А после, на 16-ия ден от разгонването си, кучката се оставя да бъде покрита и забременява.

Своевременното наблюдаване на поведението на кучката е важно

Кучката променя поведението си няколко дни (до 6 седмици) преди разгонването. Маркира обкръжението, като целенасочено пуска няколко капки урина върху по-издигнати места, напр. снопчета трева, става по прилепчива или непокорна от нормалното, не се храни много или поглъща огромни количества храна, става необичайно бдителна или инертна, не изпълнява команди или се прави на покорна.

Тези „странности” трябва да поставят развъдчика нащрек. Още от този момент нататък той трябва да проверява вагиналният секрет на кучката веднъж дневно с чиста бяла памучна кърпа или с влажна кърпичка.

Едновременно с това се наблюдават и видимите признаци:

Срамни устни

Преди разгонване срамните устни са малки, отпуснати и меки.

В началото на периода на разгонване (а при някои женски кучета няколко дни преди това) срамните устни набъбват и изглеждат издути.

В периода на овулация се виждат хоризонтални гънки, а устните не са толкова набъбнали. В края на фертилната фаза набъбването намалява, но в благоприятния случай остава по-голямо в сравнение с периода преди разгонването.

Толериращо поведение

В началото на периода на разгонване кучката не допуска мъжки до себе си и го хапе.

Около периода на овулация тя допуска мъжки до себе си, а много кучки редовно се предлагат, като подават задницата си към мъжкия и я отдръпват най-късно когато той пожелае да помирише вулвата им. Добър знак е когато погалите женското куче в основата на опашката и то я „хвърли” настрани.

Колкото по-интензивно прави това, толкова по-близо се намира до оптималния момент за покриване.

Докато в началото кучката само хвърля настрани опашка, по-късно тя повдига и вулвата си. Много добър знак – тя предлага вулвата си на мъжкия, за да може той да проникне по-добре.

В края на фертилната (репродуктивната) фаза кучката вече не допуска скачки.

Секрет

Преди разгонване всяка здрава кучка не изпуска секрет. В началото на разгонването секретът е тъмно червен.

В момента на овулация е светло червен, после добива цвета на месо и вода, а накрая спира.

През фертилната (репродуктивната фаза) отново става по-червен (тъмен), след което спира.

- До 10 дни преди разгонване срамните устни са малки, отпуснати и меки;
- През първите дни от разгонването набъбват много, стават твърди и издути;
- По време на или малко преди овулация (период за чифтосване) стават светли, меки и нагънати.

В оптималния случай секретът:

- Е тъмночервен през първите 7-8 дни (венозен)
- Е светло розов (с цвят на вода от месо) или белезникав след това, до приключване на овулацията, което е свързано с оптималния момент на покриване, и
- В края на овулацията отново става тъмночервен, почти черен, или изчезва веднага след еструса.

Какви други възможности има развъдчикът, ако природата не му помага и актът на покриване е бил неуспешен?

Преди количественото определяне на нивото на прогестерона от кръвния серум на кучката, може да направено ексфолиативно вагинално-цитологично изследване при ветеринаря.

За целта с тупфер се взема секрет от маточната шийка и се изследва под микроскоп. В зависимост от стадия на цикъла се виждат различни клетъчни образи.

Преди разгонването има само млади клетки на лигавицата, които все още се делят.

В началото на периода на разгонване тези клетки остаряват.

В момента на овулация се вроговяват, а броят на кръвните телца нараства.

Това изследване помага, ако се прави в началото на разгонването (между първия и третия ден от началото на разгонването), за да се види дали в лигавицата има бактерии или микроби (напр. бруцелоза, стрептококи, стафилококи, коли, салмонела и др.)!

Количествено определяне на нивото на прогестерон от кръвния серум на кучката
 Най-точни резултати се получават от **количественото определяне на нивото на прогестерон** от кръвния серум!

При количественото определяне на нивото на прогестерон от кръвния серум на кучката може да се определи деня на овулация, на базата на който да се изчислят най-добрите дни за покриване!!!

Условие:

Резултатът от теста за прогестерон трябва да бъде получен най-късно на следващия ден след вземането на кръв!

Благодарение на лабораторните уреди „miniVidas” на фирма **Biomerieux** (ELFA-принцип) или „Immulite” на фирма **Siemens** (система **Immunossay**), е възможно надеждно определяне на нивото на прогестерона при кучки дори и в малки ветеринарни клиники. **Нивото на прогестерона се определя в рамките на 2-3 часа.**

(средни актуални разходи – необвързваща информация: първо кръвно изследване – около 55,00 €, всяко следващо – около 44,00 €).

Ако Вашата малка ветеринарна практика не притежава един от посочените уреди, трябва да се присъедини към куриерска система (услуги за получаване на проби), която най-късно до преди обед на следващия да транспортира пробите ден до подходяща ветеринарно-медицинска лаборатория (напр. Laboklin или други лаборатории).

(Има и полуколичествени бързи тестове, като напр. **Hormonöst Hündin** или **Target Canine Progesteron Test**. Тези методи са доста по-неточни от тестовете с кръвен серум).

Провеждане:

- първо определяне нивото на прогестерона** – между **7-ия и 9-ия ден** след началото на кръвотеченията, свързани с разгонването (може да се модифицира индивидуално)
- повторни тестове в интервал от 2-3 дни**, до измерване на стойност 4-10 ng/ml (идеална стойност 6,0)
- основно правило: в началната фаза нивата на прогестерон се удвояват на всеки два дни

Кога кучката трябва да бъде покрита?

Първи опит за покриване се прави 1 или 2 дни след овулация (евентуално в деня на овулация)

Еднократно повтаряне на акта на покриване – до 4-и ден след овулация.

Овулация	Нива на прогестерон	1-ви опит за покриване	2-ри опит за покриване	Очаквано раждане (+/- 1-2 дни)
(овулация-и)	4,0 – 10,0 ng/ml идеална стойност 6,0!	+ 1 или + 2 дни	До + 4 дни	+ 63 дни

Яйцеклетките са годни за оплождане около два дни след овулация, като това състояние се запазва за два до три дни.

Сперматозоидите имат оплодителна способност за период от 7 дни. Индивидуално са възможни и по-кратки периоди. Така се получава фертилен (репродуктивен) период между третия ден преди овулация и четвъртия ден след овулация.

Тези препоръки служат само за ориентир. Нито един диагностичен метод не е точен винаги и на сто процента при всякакви обстоятелства. Целта на този тест е да подпомогне практикуващите при определяне на датата на овулация и на оптималните дати за покриване и оплождане. Ето защо всички резултати от тестове следва да се интерпретират заедно с анамнестичните данни на пациента и с клиничните и гинекологичните изследвания. Окончателното поставяне на диагноза е право на ветеринаря и е изцяло негова отговорност.

Източници:

HSB-Bledivet GmbH, www.hsb-blendivet.de

Tierärztin Anke Baumeister” “Sexualzyklus, Deckart und Geburt bei der Hündin“, Reproduktionsmedizinische Einheit, Abteilung Kleintiere, Stiftung Tierärztliche Hochschule Hannover, www.cdh.de/./01_Baumeister_DRUCKLaeufigkeit_Deckart_und_Geburt.pdf.

LABOKLIN GMBH & CO.KG, www.laboklin.com

Ennetseeklinik für Kleintiere AG < <http://www.animalreproduktion.ch>

Verein für Hovawart-Hunde e.V., www.hovawart-verein.de